

Paholainen jää työttömäksi

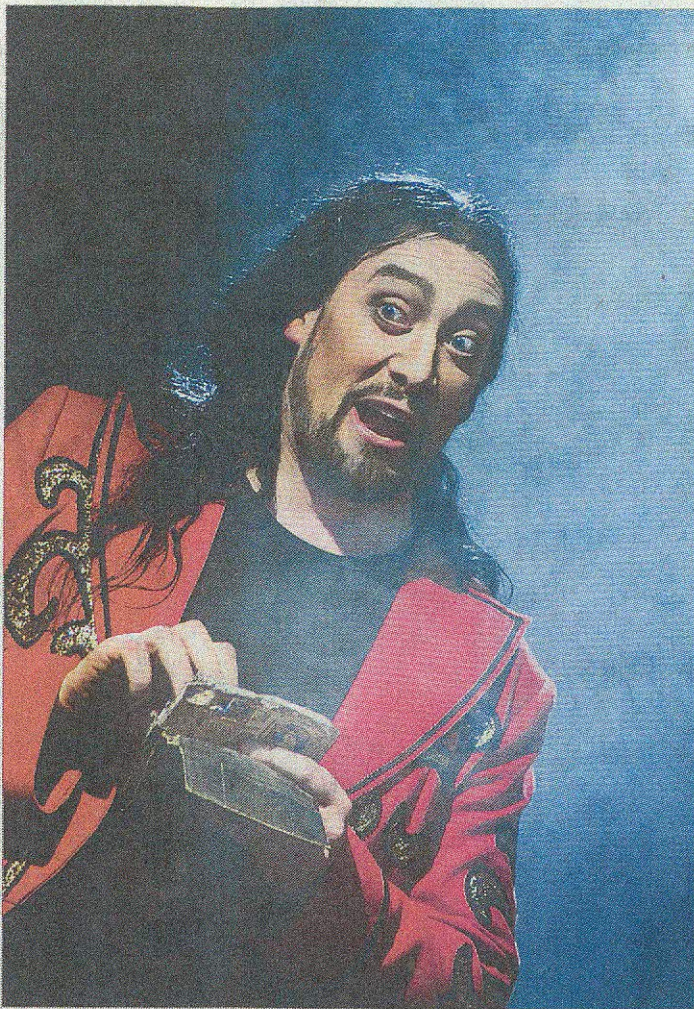
Dmitri Bertmanin Faust-ohjauksessa ihmiset tekevät pahat teot sympaattisen Mefiston puolesta.

TALLINNA. Faust on länsimaisen kirjallisuuden kuuluisimpia hahmoja. Faust symboloi ”ikuista pyrkimystä”, länsimaista kulttuuria vuosisatoja leimannutta edistysuskkoa. Faust tekee sopimuksen paholaisen kanssa, millä on paljon myös myönteisiä, yhteiskuntaa kehittäviä vaikutuksia. Samalla sopimus symboloi edistysideologiassa piilevää tuhon ja hävityksen vaaraa.

Charles Gounod'n *Faust* (1859) perustuu Johann Wolfgang von Goethen kaksiosaisen *Faust*-draaman ensimmäiseen osaan. Gounod'ta ja hänen libretistejään kiinnosti lähinnä Faustin ja Margaretin rakkaustarina. Mefiston taikajuoman nuorentama Faust-tohtori haluaa ensi töikseen päästä nauttimaan lemmen iloista. Suurisuuntaiset henkiset ja yhteiskunnalliset suunnitelmat saavat vielä odottaa.

Margarete on ainoa henkilö, jonka luonnetta Gounod kehittää. Hän tasapainottaa Margaretin mietiskelevän hurskauden hänen kevytmielisen turhamaisuutensa kanssa ja osoittaa Margaretin vaativan kiihkeästi oikeutta omiin tunteisiinsa.

RAJUISTA ja provokatiivisista uustulkinnoistaan tunnettu venäläinen Dmitri Bertman on keksinyt Estonia-teatteriin uuteen *Faust*-ohjaukseen omaperäisen näkökulman. Hän on tehnyt Mefistosta keskushenkilön. Tapahtumat on sijoitettu oopperan synty-aikaan, Ranskan toiseen keisarikuntaan, mikä on hyvä mutta vanha idea. Näyttämönä on

HARRI ROSPU

Maailmalla menestynyt virolainen basso Ain Anger on Mefistona Estonia-teatterin Faustissa.

OOPPERA

Charles Gounod'n *Faust* Estonia-teatterissa. Musiikinjohtaja Vello Pähn, ohjaus Dmitri Bertman, lavastus ja puvut Ene-Liis Semper, koreografi Edvald Smirnov. Rooleissa Luc Robert, Ain Anger, Aile Asszonyi, Rauno Elp, Helen Loputa, Urmas Pöldma. Estonia-teatterin kuoro ja orkesteri.

kirkon ja seksikabareen nokkela, muttei ennennäkemätön yhdistelmä.

Ohjelmassa on tietysti myös

muodikas transvestiittishow.

Virolaisen, maailmalla menestyneen basson Ain Angerin Mefisto on melankolinen ja sympaattinen hahmo, joka suree sitä, että ihmiset tekevät pahuuden työt hänen puolestaan. Mefisto tuntee itsensä työttömäksi.

Angerilla on vuolaasti virtaava, tummana hehkuva alkuvoimainen ääni. Hän näyttää milloin sirkustirehtööriltä, milloin demoniselta rosvoilta, joskus myös Kristukselta.

Kanadalaisen tenorin Luc Robertin Faust jää sivuhenkilöksi. Laulu on kohtalaista.

KAUNEINTA Gounod'n *Faustissa* on Margaretin ja Faustin huumaava yöllinen rakkausduetto. Romanttisesti lumoava rakastumisen tunne on kuitenkin kaukana Bertmanin karkeasta näkemyksestä.

Aile Asszonyin Margarete on seksikabareen alistunut ja ahdistunut tarjoilijatyttö. Tarjoilija-habitus on pelkkä ulkoinen kuori, vailla persoonallisuutta. Faustin suoraviivaisena päämääränä on päästä Margaretin päälle himojaan tyydyttämään.

Estonia-teatterin solisteihin kuuluva Asszonyi on vahva ja valovoimainen lyyrinen sopraano, korkeaa kansainvälistä tasoa.

Margaretin veli Valentin on typerä hahmo, humalassa toikkaroiva rähisevä surkimus. Sääliksi käy osan esittäjää Rauno Elpiä, jolla on komea, järeäkaliiberinen baritoni.

Usein Bertmanin ohjaus vaikuttaa sekavalta. Hän ei kerro dramaattisen jäntevää tarinaa, vaan riehuu kohtauksesta toiseen. Kaikessa räväkyydessään tämä *Faust* on melko tunkkainen.

FAUSTIN OPPILAS Siebel on surumielinen klovni, joka usein ikään kuin säästää pianon ääressä draaman kulkua. Mezzosopraano Helen Lokuta laulaa upeasti, ja ilveilee, tanssii ja elehtii valloittavasti. Sirkusklovni on kuitenkin irrallinen, sympatiaa kerjäävä lisuke sekavassa sopassa.

Vello Pähnin johtama Estonia-teatterin orkesteri soittaa latautuneesti ja värikkäästi. Palestrina, Bach, Mozart ja Beethoven sulautuvat taipuisasti milloin aistillisen nautinnonhaluiseen, milloin uskonnolliseen ranskalaiseen romantiikkaan. Estonian kuorossa on hyvää materiaalia, jota pitäisi vain yhtenäistää.

Hannu-Ilari Lampila

Helsingin Sanomat 10.12.12

Saatan jääb töötuks

Hannu-Ilari Lampila

Dmitri Bertmani lavastuses „Faust“ teevad inimesed pahateod sümpaatse Mefisto eest ära.

TALLINN. Faust on üks lääne kirjanduse kuulsamaid tegelaskujusid. Ta sümboliseerib „igavesi püüdlusi“, sajandeid lääne kultuuri ilmestanud progressiusku. Faust sõlmib saatanaga lepingu, millel on ka palju positiivseid, ühiskonda edasivii vaid tagajärgi. Ühtlasi sümboliseerib see leping progressiideoloogias peituvat huku- ja hävinguohu.

Charles Gounod' „Faust“ (1859) on valminud **Johann Wolfgang von Goethe** kaheosalise draama „Faust“ esimese osa põhjal. Gounod'le ja tema libretistidele pakkus huvi eelkõige Fausti ja Margarita armastuse lugu. Mefistolt saadud võlujoogi mõjul noorenenud doktor Faust ihkab esimese asjana armurõõme nautida. Suurejoonelised vaimsed ja ühiskondlikud plaanid võivad oodata.

Margarita on ainus, kelle tegelaskuju Gounod edasi arendab. Ta tasakaalustab Margarita mõtiskleva jumalakartlikkuse muretu edevusega ja näitab, et neiu nõuab kirglikult õigust oma tundeid tunda.

Julgete ja provokatiivsete uustõlgenduste poolest kuulus vene lavastaja Dmitri Bertman on toonud Estonia uude Fausti-lavastusse omanäolise vaatenurga. Mefistost on saanud keskne kuju. Sündmused on paigutatud ooperi sünniaega, Prantsuse teise keisririigi aega, mis on hea, ehkki vana idee. Tegevuspaigaks on kiriku ja erootilise kabaree leidlik, kuid siiski mitte ennenägematu kombinatsioon.

Ja otse loomulikult on kavas ka stiilne transvestiitide *show*.

Ka mujal maailmas menuka eesti bassi Ain Angeri Mefisto on melanhoolne ja sümpaatne tegelane, kes tunneb muret, et inimesed tema eest kurje tegusid teevad. Mefisto tunneb end töötuna.

Angeril on rikkalikult voolav, kumedalt kirgas ja ürgselt jõuline hääl. Ta näeb kord välja nagu tsirkusedirektor, kord nagu saatanlik roimar, vahel ka nagu Jeesus Kristus.

Kanada tenori **Luc Roberti** Faust jääb kõrvaltegelaseks. Laulab üsna korralikult.

Kõige kaunim on Gounod' „Faustis“ Margarita ja Fausti joovastav õine armuduett.

Romantiliselt lummas armumistunne jääb Bertmani rohmakavõitu nägemuses siiski kaugeks.

Aile Asszonyi Margarita on kabaree alistunud ja ängis ettekandjapiiga. Ettekandja on üksnes väline kest, temas puudub isikupära. Fausti otseseks eesmärgiks on viskuda Margarita peale oma lihahimu rahuldama.

Estonia teatri solist Asszonyi on kõrgel rahvusvahelisel tasemel esinev tugev ja särav lüüriline sopran.

Margarita vend Valentin on juhm, purjuspäi laval tuigerdav ja räuskav luuser. Kahju on rolli esitajast **Rauno Elpist**, kellel on hiilgav, jõuline bariton.

Bertmani lavastus mõjub sageli kaootiliselt. Ta ei jutusta dramaatiliselt pingestatud lugu, vaid hüppab ühest stseenist teise. Kuid kogu tempokusest hoolimata on see „Faust“ üsna piiratud.

Fausti õpilane Siébel on kurvameelne kloun, kes sageli justkui draama käiku klaveril saadaks. Metsosopran **Helen Lokuta** laulab toredasti ning tembutab, tantsib ja žestikuleerib

kütkestavalt. Tema tsirkusetola on ses kakofoonilises segapudrus siiski eraldiseisev, kaastunnet luniv lisand.

Estonia orkester **Vello Pähni** dirigeerimisel mängib pingestatult ja varjundirikkalt.

Palestrina, Bach, Mozart ja Beethoven sulavad nõtkelt kord sensuaalselt

naudinguhimulisteks, kord prantsuse vaimulikku romantikat meenutavateks helideks. Estonia

Kõige kaunim on Gounod' „Faustis“ Margarita ja Fausti joovastav õine armu duett. Romantiliselt lummas armumistunne jääb Bertmani rohmakavõitu nägemuses siiski kaugeks. **Aile Asszonyi** Margarita on kabaree alistanud ja ängis ettekandjapiiga. Ettekandja on üksnes väline kest, temas puudub isikupära. Fausti otseseks eesmärgiks on viskuda Margarita peale oma lihahimu rahuldama.

Estonia teatri solist Asszonyi on kõrgel rahvusvahelisel tasemel esinev tugev ja särav lüüriline sopran.

Margarita vend Valentin on juhm, purjuspäi laval tuigerdav ja räuskav luuser. Kahju on rolli esitajast **Rauno Elpist**, kellel on hiilgav, jõuline bariton.

Bertmani lavastus mõjub sageli kaootiliselt. Ta ei jutusta dramaatiliselt pingestatud lugu, vaid hüppab ühest stseenist teise. Kuid kogu tempokusest hoolimata on see „Faust“ üsna piiratud.

Fausti õpilane Siébel on kurvameelne kloun, kes sageli justkui draama käiku klaveril saadaks. Metsosopran **Helen Lokuta** laulab toredasti ning tembutab, tantsib ja žestikuleerib

kütkestavalt. Tema tsirkusetola on ses kakofoonilises segapudrus siiski eraldiseisev, kaastunnet luniv lisand.

Estonia orkester **Vello Pähni** dirigeerimisel mängib pingestatult ja varjundirikkalt.

Palestrina, Bach, Mozart ja Beethoven sulavad nõtkelt kord sensuaalselt naudinguhimulisteks, kord prantsuse vaimulikku romantikat meenutavateks helideks. Estonia kooris on head häälematerjali, mida tuleks aga ühtlustada.

OOPER

Charles Gounod' „Faust“ Estonias. Dirigent Vello Pähn, lavastaja Dmitri Bertman, lavakujundus ja kostüümid Ene-Liis Semper, koreograaf Edvald Smirnov. Osades Luc Robert, Ain Anger, Aile Asszonyi, Rauno Elp, Helen Lokuta, Urmas Põldma, Estonia koor ja orkester.